

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 456/06
15.06.2006. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Слободана Дражића, председника већа, Јелене Боровац, Власте Јовановић, мр Љубице Јеремић и Биљане Драгојевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА, чији је пуномоћник АБ, адвокат, против тужене ББ, чији је пуномоћник БВ, адвокат, ради утврђења ништавости или раскида уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Окружног суда у Зајечару Гж.бр.1577/05 од 31.10.2005. године, у седници одржаној 15.6.2006. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Окружног суда у Зајечару Гж.бр.1577/05 од 31.10.2005. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Бору П.1098/03 од 13.6.2005. године, ставом првим изреке, одбачена је тужба тужиоца против тужене којом је тражено да се утврди ништавост уговора о доживотном издржавању који је закључен између сада покојног ПП као примаоца издржавања и тужене као даваоца издржавања и оверен код Општинског суда у Бору дана 9.12.1997. године под бр. Р.368/97, као неблагоприятан. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца против тужене којим је тражено да се раскине уговор о доживотном издржавању закључен између сада покојног ПП као примаоца издржавања и тужене као даваоца издржавања и оверен пред Општинским судом у Бору 9.12.1997. године под бр. Р. 368/97, као неоснован. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 53.250,00 динара.

Пресудом Окружног суда у Зајечару Гж.бр.1577/05 од 31.10.2005. године, жалба тужиоца је одбијена као неоснована и потврђена првостепена пресуда.

Против наведене другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу чл. 386. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из чл. 354. ст. 2. тач. 11. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизија тужиоца одређено не указује. Одлуке нижестепених судова су јасне, садрже све разлоге о одлучним чињеницама и немају недостатака због којих се не могу испитати.

Наводи ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је као давалац издржавања са сада покојним ПП, примаоцем издржавања, њеним супругом а оцем тужиоца, закључила уговор о доживотном издржавању 9.12.1997. године, којим су странке преузеле међусобна права и обавезе, тако да се тужена као давалац издржавања обавезала да сада покојног ПП, доживотно помаже, чува, стара се о њему, помаже му у свим пословима у домаћинству, да се брине о набавци хране, да га води лекару у случају болести и обезбеди му сву лекарску потребну негу, а након смрти пристojно сахрани и да је помене сагласно месним обичајима. Сада покојни ПП, туженој као накнаду за све што је давала до сада и учинила и што ће у будуће чинити, оставља целокупну непокретну имовину у Бору по поседовном листу бр. аа и покретне ствари ближе означене у том уговору. Оставински поступак, вођен иза смрти пок. ПП, обустављен је решењем Општинског суда у Бору бр. О. 736/97 од 2.3.1998. године, а на накнадно пронађеној заоставштини пок. ПП која се односи на новац на име неисплаћене пензије тужена је оглашена за наследника туженог. Покојни ПП био је хроничан бубрежни болесник и у више наврата болнички лечен, након чега му се здравље побољшавало. Спорни уговор о доживотном издржавању закључен је у болници, при чему његова блиска смрт није била извесна. Дана 3.12.1997. године, сада пок. ПП је примљен на Уролошко одељење Дома здравља у Бору, у опште тешком стању, где се налазио све до __.1997. године, када је због погоршања здравља упућен у болницу на Нефролошко одељење у __, где је примљен __.1997. године, са већ израженим симптомима уренског синдрома, у крајње тешком стању, где је и умро 11.12.1997. године. Тужена и покојни ПП су закључили брак 4.2.1997. године. Тужена је и пре закључења спорног уговора о доживотном издржавању фактички испуњавала своје уговорне обавезе, посећивала је пок. ПП у болници и старала се о свим његовим потребама, а након његове смрти га сахранила и дала подужја по месним обичајима што ће чинити и у будуће, што све указује на њено испуњење обавеза упркос кратком времену

он тајма, што не тиче ни у суду, што ово указује на њено покушаје обавеза упркос кратком времену трајања уговора.

Код овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одбацили тужбу тужиоца као неблагоприятну којом је тражио да се утврди ништавост наведеног уговора о доживотном издржавању и када су одбили као неоснован његов тужбени захтев којим је тражио да се раскине тај уговор.

За ову одлуку дати су разлози које као правилне и потпуне у свему прихвата и Врховни суд, па нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Судови су правилно закључили да је у конкретном случају наступила застарелост подношења тужбе за поништај наведеног уговора о доживотном издржавању. Одредбом члана 203. Закона о наслеђивању прописано је да законски наследници могу захтевати поништај уговора о доживотном издржавању у року од 1 године од дана сазнања за уговор (субјективни рок), с тим да рок од 1 године не може почети да тече пре смрти примаоца издржавања, а најкасније у року од 3 године од дана смрти оставиоаче (објективни рок). У овом случају утврђено је да је тужилац за спорни уговор сазнао јануара месеца 1998. године, а тужбу суду је поднео 2.3.2000. године, што значи након протека рока од 1 године од дана сазнања за уговор. Из тих разлога тужба тужиоца којом је тражио да се утврди ништавост спорног уговора је правилно одбачена као неблагоприятна.

С друге стране, уговор о доживотном издржавању је по својој правној природи терета и алеаторан уговор. Алеаторност се односи на будући неизвестан догађај – дужину живота примаоца издржавања. Ако је смрт примаоца због болести или дубоке старости, била извесна у релативном кратком времену, што увек фактичко питање, алеаторности нема и такав уговор би био противан моралу (добрим обичајима) јер се злоупотребљава сврха уговора и стиче несразмерна корист без еквиваленције што је карактеристика теретног уговора.

Дакле, свест и знање о блиској смрти и не сразмерној имовинској користи, као и о изигравању наследних права наследника представљају чињенице због које би такав уговор био ништав, у смислу члана 103. Закона о облигационим односима. Међутим, алеаторност уговора о доживотном издржавању не процењује се само према временском размаку између закљученог уговора и смрти примаоца издржавања, већ према свим околностима случаја.

По оцени Врховног суда, ни старосно доба примаоца издржавања, нити било која од његових здравствених тегоба нису искључивале алеаторност уговора о доживотном издржавању. На основу налаза и мишљења вештака неуропсихијатра др. ВВ, на дан закључења уговора о доживотном издржавању – 9.12.1997. године, нису уочени знаци мождане дисфункције, те је ПП могао слободно изразити своју вољу. На основу лабораторијских резултата и уочених симптома уролози нису могли да предпоставе смртни исход.

Основни услов за постојање алеаторности код уговора о доживотном издржавању у конкретном случају по оцени Врховног суда, је испуњен, јер будући догађај – смрт примаоца издржавања био је за уговорне стране неизвестан у субјективном смислу, а не искључиво у објективном смислу. Овде се управо радило о неизвесности, о смрти примаоца издржавања, која је као таква у субјективном смислу била неизвестан догађај за обе уговорне стране. У проведеном поступку је такође утврђено да није било мана воља код пок. ПП, јер је он био свестан својих поступака и последица својих поступака приликом закључења спорног уговора, што је утврђено вештачењем по вештаку медицинске струке, чији налаз судови правилно прихватају у целисти.

И по оцени Врховног суда, понашање тужене као даваоца издржавања не може се окарактерисати као неморално. Тужена својим поступцима није ништа урадила што би указивало на искоришћавање немоћи, старости и болести примаоца издржавања, оца тужиоца.

Како ни осталим наводи ревизије нису од значаја за другачије решавање ове правне ствари, на основу члана 393. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

Председник већа-судија,

Слободан Дражић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

мз